

for a living planet®

WWF Verdensnaturfonden
Ryesgade 3F
2200 København N

Tlf. 35363635
Fax: 35247868
wwf@wwf.dk
www.wwf.dk

Notat

Til 92-Gruppen

Fra Kim Carstensen

Dato 18. september 2005

Emne Rapport fra FN-topmødet 14-16 september 2005

Kopier til

Jeg repræsenterede 92-Gruppen i den danske delegation til FN-topmødet den 14.-16. september 2005 i New York, også kendt som '2005 World Summit'

Topmødet var en 5-års opfølgning på Årtusinde-topmødet (Millennium Summit) og skulle bl.a. gøre status og skabe ny energi bag opnåelsen af 2015-målene. Det var forberedt i FN gennem flere år i en proces, der kulminerede med Kofi Annans glimrende rapport fra marts 2005, 'In Larger Freedom' (se: <http://www.un.org/largerfreedom/>). Heri opstilledes topmødets 4 hovedtemaer:

- Fattigdomsbekæmpelse og udvikling (Freedom from Want)
- Fred og sikkerhed (Freedom from Fear)
- Menneskerettigheder og retssamfund (Freedom to live in Dignity), og
- FN-reform

For 92-Gruppen var det vigtigt at fastholde et fokus på fattigdomsbekæmpelse og udvikling og undgå at disse emner druknede i den politiske interesse for topmødets andre temaer, hvilket der klart var risiko for undervejs.

Det endte dog med, at topmødet nåede længst med temaerne om fattigdomsbekæmpelse og udvikling. Selv om der er store uenigheder på dette område, er de dog mindre end uenighederne om emner som fredsskabelse, afrustning og ikke-spredning, menneskerettigheder og FN-reform, herunder ikke mindst spørgsmålet om Sikkerhedsrådets sammensætning.

Topmødet var angiveligt det største, der nogensinde er blevet holdt med deltagelse af mere end 175 stats- og regeringschefer.

92-Gruppens forberedelser og mandat

Topmødet har været et af de prioriterede emner for 92-Gruppen i år, og der har været en langvarig forberedelsesproces i regi af topmødeudvalget. Vi har bl.a. arbejdet med påvirkning af udenrigsministeriet og folketinget, ligesom vi har sendt breve til statsministeren, som der også blev holdt møde med den 12. august.

for a living planet®

92-Gruppens holdninger og prioriteter til topmødet er beskrevet i de kommentarer til Kofi Annans rapport, som 92-Gruppen udsendte i maj sammen med et antal andre danske NGO'er (se: http://www.92grp.dk/politik/detmener/baeredygtig_udvikling/05_FN_topmoede_synspunkter.pdf).

Heraf fremgår det, at 92-Gruppen ville arbejde for at:

1. sikre at verdenssamfundet gør en ekstra indsats for at bistå Afrika
2. sikre at udviklingen frem mod opnåelse af 2015-målene også bliver bæredygtig
3. understøtte internationale initiativer som på enkel vis bidrager hurtigt til at opfylde 2015-målene
4. fremme eftergivelse af u-landenes gæld
5. styrke kvinders rettigheder
6. forebygge konflikter
7. sikre erhvervslivets aktive medvirken i at opfylde 2015-målene

Reelt har 92-Gruppen mest arbejdet med de fem første af disse punkter, idet der ikke har været nogen samlet indsats vedrørende konflikter (bortset fra et fokus på konfliktressourcer), ligesom der ikke er taget særlige initiativer med hensyn til erhvervslivets medvirken.

I perioden op til topmødet gennemførte vi i regi af topmødeudvalget en serie briefing-møder med de danske journalister, der skulle deltage i topmødet. I den forbindelse udarbejdede vi materiale til journalisterne, som angav vores holdninger på 6 prioriterede områder, som var konfliktfyldte i forhandlingerne i New York, og hvor vi mente, at der kunne være grund til at holde den danske regering fast på at være ambitiøs. De 6 områder var:

- U-landsbistand
- Gæld
- Handel
- Seksuelle og reproduktive rettigheder
- Miljø og fattigdom
- Klima og fattigdom

Da det først meget sent blev klart, at der ville være mulighed for at få en plads i den danske delegation, blev der ikke udformet et egentligt mandat for min deltagelse. I stedet har jeg betragtet kommentarerne fra 20. maj samt det senere oplæg til journalisterne som mit grundlag for deltagelsen.

Da WWF betalte min rejse, har jeg samtidig arbejdet som medlem af WWFs delegation ved topmødet og har arbejdet for WWFs politiske mål for topmødet. Da WWFs fokus på miljø og fattigdom ikke var i modstrid med 92-gruppens bredere tilgang, skabte dette ingen problemer.

Topmødets forløb

Topmødet bør ses som led i en længere proces, som ledte til, at nogle af topmødets vigtigste resultater allerede var nået, inden mødet startede. Topmødet var med til at skabe det fokus på fattigdom og Afrikas særlige problemer, som bl.a. førte til EU's beslutning om en videre øgning af

for a living planet®

budgetterne til bistand, så EU når målet på de 0,7% i 2015 (og 0,56% i 2010), og til G8-vedtagelserne om gældsafgivelse og øget bistand til Afrika.

Selve forberedelserne til topmødet var en meget FN-intern proces blandt diplomaterne i New York. Dette indebar dels, at civilsamfundet i uhørt grad var udelukket fra at deltage både i forberedelserne og i selve topmødet. Danmark tog initiativ til et møde for det globale civilsamfund i København i juni, men ellers var civilsamfundets eneste formelle mulighed for at præge topmødets resultater de 2 dages konsultationer, som FN arrangerede i New York med en lille, udvalgt gruppe af repræsentanter. Fra Danmark deltog Torleif Jonasson og Hans Peter Dejgaard i disse konsultationer. Der blev også holdt et stort NGO-møde i New York i ugen før topmødet, men dette møde agerede ikke meget sammen med FN-forhandlingerne, som ellers kørte på højtryk på samme tidspunkt. Overraskende nok var der ellers adgang til FN-bygningen og forhandlerne i dagene op til topmødet, og de få NGO'er, der benyttede denne mulighed, oplevede stor imødekommenhed og interesse for deres input.

Selve topmødet var hermetisk lukket for civilsamfundet, bortset fra de få af os, som var medlemmer af officielle delegationer.

Forhandlingerne op til topmødet blev gennemført uden globale forberedelsesmøder eller formelle, åbne forhandlingsmøder. I stedet gennemførte Generalforsamlingens formand, Jean Ping fra Gabon, uformelle konsultationer, som hen over sommeren dannede grundlag for et antal udkast til erklæringer fra topmødet (Draft Outcome Documents).

USA var længe passive i forhandlingerne, men smed meget sent i forløbet en bombe på bordet i form af en alenlang stribe ændringsforslag, som var meget tæt på at kuldsejle forberedelserne. De amerikanske ændringsforslag var vanskelige i sig selv – bl.a. måtte MDG'erne ikke nævnes (!) og der måtte ikke stå noget om kvantitative mål for bistanden – men samtidig åbnede de op for at andre lande også begyndte at fremsætte forslag.

Amerikanerne trak dog lidt i land igen og åbnede op for kompromisser, men alligevel var forhandlingerne meget vanskelige helt frem til topmødet. I weekenden op til topmødet var vi mange, der regnede med, at det hele ville falde fra hinanden, ligesom det gjorde i 1997 til 5-års opfølgningen på Rio-konferencen.

Mandag og tirsdag kom der dog gennembrud i forhandlingerne på en række områder, så der faktisk var enighed om store dele af teksten. På det grundlag valgte Jean Ping tirsdag eftermiddag at spille højt spil. Han producerede et færdigt forslag til erklæring, som omfattede al den tekst, der havde været enighed om, og som smed alt ud, der stadig stod i kantede parenteser (dvs. at der var uenighed), med mindre det var tekst, der allerede var vedtaget ved tidligere topmøder. Denne samlede tekst forelagde han for den uformelle forhandlingsgruppe i et møde, hvor Kofi Annan også deltog (for at vise situations alvor), og så måtte landene tage den eller droppe det hele. Manøvren lykkedes trods protester fra en del (5-10) lande, og da teksten umiddelbart efter blev forelagt for Generalforsamlingen til godkendelse, blev den straks vedtaget. Det var kun Cuba og Venezuela, der efterfølgende protesterede.

for a living planet®

Selve topmødet bestod herefter ikke af andet end de forberedte taler fra de over 175 statsledere samt en række 'side events' af forskellig art. Dertil kom et hav af bilaterale møder mellem de forskellige statsledere.

Topmødets resultater

Topmødet gentog vedtagelser fra en række tidligere topmøder, og det medførte ikke noget gennembrud, der kan gøre en overbevist om, at 2015-målene vil blive nået. Samtidig må man dog sige, at der på en del områder er skabt nogle nye muligheder, som vi kan arbejde videre med i de kommende år. De mest skuffende resultater kom på andre områder end fattigdomsbekæmpelse og udvikling, men jeg tror ikke, at der på noget område er tale om egentlige tilbageskridt (den eneste undtagelse er måske, at topmødet ikke kunne blive enige om et eneste ord om afrustning og ikke-spredning).

Erklæringen fra topmødet kan bl.a. findes på 92-Gruppens hjemmeside. Se:

http://www.92grp.dk/Nyt/DOD_13Sept05.pdf

U-landsbistand

Topmødets sluterklæring byder velkommen til den øgede bistand, som en række lande har forpligtet sig til, herunder de tidsrammer for opnåelse af 0,7% som EU har meldt ud. Erklæringen nævner samtidig løfter om øget bistand til de fattigste lande og bekræfter de beslutninger om at øge bistandens kvalitet, der blev taget ved et møde i Paris i foråret.

Der står ikke noget i teksten, som forpligter nogen, der ikke var det i forvejen, og specifikt er USA ikke blevet forpligtet ud over de løfter de har givet om at øge bistanden til Afrika. Alligevel er det positivt, at der er nævnt tidsrammer for nogle landes øgning af ODA – hvilket må formodes at forpligte. Samtidig fremgår det klart af teksten, at nogle lande (læs UK, Frankrig m.fl.) vil gå i gang med innovativ finansiering (IFF og skatten på flybilletter), hvilket kan blive et spændende supplement til denne debat i de kommende år.

Gæld

Der står ikke noget i erklæringen, som vi ikke havde i forvejen, bl.a. fra G8 – og det er oven i købet svagere formuleret her. Men det stammer fra et topmøde med langt flere lande som deltagere, så måske kan topmøde-erklæringen anvendes i lobbyarbejdet alligevel. Det nævnes fortsat, at gældslettelser ikke må gå ud over bistanden – her er klart et punkt, hvor vi bør presse den danske regering (sagen med eksportkreditterne). Jeg ved samtidig, at Danmark sammen med Norge har taget et initiativ til at presse G8-landene ud af busken mht. hvad dette hensyn egentlig betyder.

Samtidig står der noget om 'debt for sustainable development swaps', som det måske var værd at overveje, om vi kunne bruge til noget – måske som en ny vinkel på sagen med de danske eksportkreditter..

Handel

Som sædvanlig var de rige lande mere end uvillige til at diskutere handelspolitik ved et FN-topmøde. De ønsker vedvarende denne diskussion ført i WTO og ikke andre steder. Erklæringen indeholder derfor blot 6 artikler, som siger pæne ting om, at handelssystemet skal åbnes for de fattige lande og at udviklingsdimensionerne af Doha arbejdsprogrammet skal implementeres. Men der er ikke meget

for a living planet®

konkret i det, og det videre slag kommer til at stå ved WTO-mødet i Hong Kong, sådan som vi vel også hele tiden havde forventet. For min smag havde det været rart at ordet 'bæredygtig' havde stået et enkelt sted eller to i handelsafsnittet, men det gør det ikke.

Seksuelle og reproduktive rettigheder

Som forventet var dette et stort konfliktpunkt i topmødet. Ordene 'prævention', 'seksuelle' og 'rettigheder' forsvandt i den sidste redigering af teksten. Alligevel er der ifølge de tilstedeværende kvinde-organisationer tale om klare fremskridt på dette område, idet der er en klar henvisning til Beijing-vedtagelserne, ligesom der er blevet åbnet op for en langt bredere tilgang til kvinders rettigheder i 2015-målene. Ud over lige adgang til uddannelse skal der nu også arbejdes for lige ret til ejendom, lige adgang til reproduktiv sundhed, lige ret til adgang til arbejdsmarkedet mm.

Miljø og fattigdom

Erklæringen indeholder et langt afsnit om miljø og bæredygtig udvikling, som i store træk gentager vedtagelser fra Johannesburg. Dermed er der ikke meget nyt i teksten, men miljøorganisationerne har alligevel glædet sig over, at de specifikke miljøemner overlevede og stadig er prioriteter i en tekst vedtaget af statslederne ved et møde, der langt hen ad vejen handlede om helt andre ting.

Samtidig er der både i miljøafsnittet og i indledningen til erklæringen er række formuleringer om miljø og fattigdom, der vil kunne bruges fremover. Det er min fornemmelse, at der internationalt er grøde i en mere faglig diskussion om, hvordan miljø og fattigdom er forbundet med hinanden – og topmødet giver klar legitimitet til at bringe denne diskussion videre. I forbindelse med topmødet blev der bl.a. gennemført et arrangement i regi af 'Poverty Environment Partnership', som vil kunne danne grundlag for videre initiativer. Poverty Environment Partnership er et uformelt samarbejde mellem miljøfolk i UNDP, UNEP, Verdensbanken, bilaterale donorer (bl.a. Danida) og nogle af de internationale NGO'er (bl.a. IUCN, IIED, WRI og WWF).

Klima

Som sædvanlig var klima det politisk mest højspændte miljøemne ved topmødet, og som sædvanlig kunne der ikke opnås enighed om Kyoto-protokollen, som dog er nævnt i erklæringen. Ellers bringer erklæringen ikke meget nyt, men bekræfter, at klima-konventionen er 'den passende ramme for fremtidig handling på globalt niveau' og at den forestående partskonference i klimakonventionen skal spille en vigtig rolle. Det kunne have været klarere og bedre, men teksten er ikke nogen katastrofe.

Vedvarende energi blev slettet fra miljøafsnittet, men er til gengæld udmærket omtalt i afsnittet om videnskab og teknologi.